

In 2021 the LNMA acquired the cycle by E. Ludavičius Plans of Shrines, created in 1999. The basis for the artist's inspiration were architectural plans of buildings on three irregularly shaped pieces of amber. All the buildings are specific sacred architectural objects: *Plan of an Old Shrine in Šventoji*, *Plan of an Early Christian Shrine* and *Plan of a Byzantine Shrine*. In this cycle of works, aside from the historical and archaeological aspects,

the connotations of amber and sacredness were also important to the author. Amber has been valued in Lithuanian culture from ancient times, and has been associated with the "embodiment of the nation's spirit" from the late 19th century, thus by projecting shrine plans onto pieces of amber, the artist is highlighting amber's relativity to the archaic and sacredness.

Jurgita Ludavičienė

>
Eimantas Ludavičius.
Objektų ciklas „Šventyklų planai“.
Senos šventyklos
Šventojoje planas. 1999
Gintaras, raižymas, 9x4,5 cm
LNDM, ED-197868
Fot. Tomas Kapočius, LNDM

Eimantas Ludavičius

Objektų ciklas „Šventyklų planai“

Senos šventyklos Šventojoje
planas, 9x4,5 cm
Ankstyvosios krikščionybės
šventyklos planas, 8x5,5 cm
Bizantinės šventyklos planas, 5,5x5 cm
Gintaras
LNDM, ED-197868, 197869, 197870

Eimantas Ludavičius – vidurinės kartos metalo menininkas (g. 1971 m.), juvelyras, mažosios architektūros kūrėjas, parodų architektas, kaip ir dauguma vyresnės ir vidurės kartos metalo menininkų bei juvelyrų studijavęs meninį metalo apdirbimą Vilniaus dailės akademijos Telšių fakultete (iki nepriklausomybės – Telšių taikosios dailės technikumai) ir pratęsęs studijas Estijoje, Talino dailės universitete. Jis yra sukūręs daug mažosios architektūros darbų Vilniaus mieste, kurie tapo tikrais kultūros ženklais ir turistų lankymo objektais, surengęs 12 solo parodų. Viena jo kūrybos sričių – juvelyrika ir objektai su gintaru.

2021 m. Lietuvos nacionalinis dailės muziejus įsigijo E. Ludavičiaus ciklą „Šventyklų planai“, sukurtą 1999 m. Šis ciklas eksponuotas Lietuvos juvelyrkos su gintaru parodoje „Jūratės ašaros“ *Deutsches Goldschmiedehaus* Hanau 2018 m. (kuratorė Jurgita Ludavičienė). Menininko inspiracijos pagrindu tapo architektūrinių statinių planai, išraižyti ant trijų netaisyklingos formos gintaro gabalėlių. Visi statiniai – konkretūs sakralinės paskirties architektūros objektai.

Pirmasis ciklo kūrinys „Senos šventyklos Šventojoje planas“ ant stačiakampės gintaro plokštelės vaizduoja galbūt Šventosios upės pakrantėje buvusios šventyklos planą. Šiuo metu nėra patvirtintų duomenų buvus tokia šventyklą. Anot menininko, šventyklos planas paimtas iš nepriklausomybės pradžioje publikuotos informacijos periodikoje apie hipotetinę Birutės šventyklą (menininkas negalėjo tiksliai nurodyti konkretaus šaltinio). Be istorinių ir archeologinių aspektų, autoriui svarbios gintaro ir šventumo konotacijos. Gintaras lietuvių

<
Eimantas Ludavičius.
Objektų ciklas „Šventyklų
planai“. Ankstyvosios
krikščionybės šventyklos
planas. 1999
Gintaras, raižymas,
8x5,5 cm
LNDM, ED-197869
Fot. Tomas Kapočius, LNDM

>
Eimantas Ludavičius.
Objektų ciklas „Šventyklų
planai“. Bizantinės šventyklos
planas. 1999
Gintaras, raižymas,
5,5x5 cm
LNDM, ED-197870
Fot. Tomas Kapočius, LNDM

kultūroje vertinamas nuo seno, nuo XIX a. pab. jis siejamas su „tautos dvasios įsikūnijimu“, todėl menininkas, projektuodamas ant gintaro gabalų šventyklų planus, pabrėžia gintaro ir sakralumo tarpusavio sąsajas.

„Ankstyvosios krikščionybės šventyklos planas“ – architektūrinio pastato planas, išraižytas įstrižai ant Z raidės formos natūralaus gintaro gabalo, siekiant kiek įmanoma išsaugoti nepažeistas jo formas ir paviršiaus faktūrą. Objektas pristato gintarą kaip nepaprastai seną mineralą, neatsiejamai susijusį su praeitimi ir galintį išsaugoti praeities relikтус, amžiams užkonservuodamas juos savo viduje.

Ankstyvosios krikščionybės šventyklos planas, išraižytas ant gintaro gabalo, asocijuojasi su šventumu ir senove.

Trečiasis ciklo darbas – objektas „Bizantinės šventyklos planas“ pasakoja, kaip III–IV a. gintaras buvo gabenamas į Bizantijos imperiją. Šis šventyklos planas, išraižytas ant netaisyklingo kvadrato formos švelnios faktūros paviršiaus gintaro gabalo, byloja apie gintaro prekybos kelius, taip pat ir baltiškojo gintaro vertę, kuri buvo pripažinta toli už jo radimo teritorijos. Visas ciklas kalba apie gintaro sakralųjį matmenį ir jo archajiškumą.

Jurgita Ludavičienė

